

## ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9

โดย กลุ่มไวรัสวิทยา สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ

### โรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 คืออะไร

เป็นโรคระบาดของสัตว์ปีกที่มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ ชนิด A (Influenza A) โดยไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ที่มีรายงานการระบาดในประเทศจีนในขณะนี้ จัดอยู่ในไข้หวัดนกชนิดรุนแรงน้อยหรือ LPAI (Low Pathogenic Avian Influenza) สัตว์ปีกที่ได้รับเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 อาจแสดงอาการป่วยเพียงเล็กน้อยหรือไม่แสดงอาการป่วยเลยและที่สำคัญคือไม่ทำให้สัตว์ปีกตาย ซึ่งแตกต่างกับเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์ H5N1 ที่เคยมีการระบาดในประเทศไทย เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นไข้หวัดนกชนิดรุนแรงมาก (highly pathogenic) ทำให้สัตว์ปีกที่ได้รับเชื้อ ป่วยและตายแบบเฉียบพลัน

### รายงานการตรวจพบเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ในสัตว์ปีกและคนในประเทศจีน

จากรายงานขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) ตั้งแต่วันที่ 4-16 เมษายน 2556 กระทรวงเกษตรของจีนได้รายงานการตรวจพบเชื้อไวรัสโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 จากการสุ่มตรวจตัวอย่างนกพิราบ ไก่ เป็ดและสิ่งแวดล้อมในตลาดค้าส่งสินค้าเกษตรและตลาดค้าสัตว์ปีกมีชีวิต ในมณฑลเซี่ยงไฮ้ (Shanghai) 3 แห่ง มณฑลเจียงซู (Jiangsu) 3 แห่ง มณฑลเจ้อเจียง (Zhejiang) 3 แห่ง มณฑลอานฮุย (Anhui) 1 แห่ง และตัวอย่างนกพิราบจากธรรมชาติในมณฑลเจียงซู โดยสัตว์ปีกที่ตรวจพบเชื้อไม่มีอาการป่วยหรือตาย (OIE, 2013)

ส่วนรายงานในคนจากศูนย์ป้องกันภัยด้านสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขของประเทศฮ่องกงแจ้งไปยังองค์การอนามัยโลก (WHO) ยืนยันการพบผู้ป่วยที่ติดเชื้อ influenza A (H7N9) จำนวน 3 ราย ที่มณฑลเซี่ยงไฮ้ (Shanghai) และมณฑลอานฮุย (Anhui) พบผู้ป่วยรายแรกเป็นชายอายุ 87 ปี เสียชีวิตเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2556 รายที่สองเป็นชายอายุ 27 ปี เสียชีวิตเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2556 ผู้ป่วยรายที่สามเป็นหญิงอายุ 35 ปี เสียชีวิตเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2556

### การระบาดของโรคไข้หวัดนก H7N9 ในประเทศจีน ปี 2013

เริ่มด้วยรายงานผู้เสียชีวิตรายแรก เมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2556 โดยมีสาเหตุมาจากการติดเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ในชายชรา ชาวจีน อายุ 87 ปี จากมณฑลเซี่ยงไฮ้ (Shanghai) จากนั้นก็พบรายงานผู้ป่วยและเสียชีวิตเพิ่มขึ้นกระจายตัวไปในหลายมณฑลของประเทศจีน จนวันที่ 24 เมษายน 2556 มีรายงานพบผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 ในประเทศจีนได้วัน และนับเป็นครั้งแรกที่พบการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกชนิดดังกล่าวแพร่ออกไปนอกเขตจีนแผ่นดินใหญ่ สรุปยอดผู้ป่วยและเสียชีวิตจากไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 วันที่ 28 เมษายน 2556 มีผู้ติดเชื้อและป่วย จำนวน 122 คน และมีผู้เสียชีวิตทั้งหมด 23 คน

## การติดต่อของโรคไข้หวัดนก H7N9 ในประเทศจีน

ในขณะนี้ยังยืนยันว่าการติดต่อของโรคไข้หวัดนก H7N9 นั้น เกิดจากสัตว์ปีกสู่คนเท่านั้น ยังไม่มีรายงานการติดต่อของโรคระหว่างคนสู่คน การติดต่อของโรคเกิดขึ้นจากการสัมผัสกับสิ่งคัดหลั่งจากสัตว์ป่วย เช่น น้ำมูก น้ำลาย อุจจาระ ติดมากับมือและเข้าสู่ร่างกายทางเยื่อจมูก หรือตา โดยระยะการฟักตัวของโรคก่อนจะแสดงอาการอยู่ที่ประมาณ 1 สัปดาห์ (Gao *et al.*, 2013)

## อาการป่วยในคนที่ได้รับเชื้อไข้หวัดนก H7N9

จากการศึกษาของ Gao และคณะ (2013) ในผู้ป่วย 3 ราย ซึ่งติดเชื้อไข้หวัดนกสายพันธุ์ H7N9 จาก throat swab พบว่าผู้ป่วยทั้ง 3 รายมีอาการไข้สูง ไอ หายใจลำบาก และทำให้เกิดอาการปอดอักเสบอย่างรุนแรง (**severe and fatal respiratory disease**) และอาการปอดอักเสบอย่างรุนแรงนี้เองที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ป่วยทั้ง 3 รายเสียชีวิตทั้งหมด (รายงานการเสียชีวิตวันที่ 4 มีนาคม, 10 มีนาคมและ 9 เมษายน 2556 ตามลำดับ)

## มาตรการในการควบคุมโรคและข้อแนะนำ

องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) สนับสนุนให้ประเทศจีนและประเทศอื่นๆ ตรวจจับโรคและจัดการสุขภาพสัตว์ และต้องใช้มาตรการความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity) ที่เข้มแข็ง ซึ่งแตกต่างจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์อื่นๆ เนื่องจากเชื้อไวรัสสายพันธุ์นี้ตรวจพบได้ยากในสัตว์ปีก เพราะไม่แสดงอาการของโรคในสัตว์ที่ชัดเจน ดังนั้นเกษตรกรจึงอาจไม่ทราบว่ามีการติดเชื้อไวรัสในฝูงสัตว์

## กรมปศุสัตว์จึงแนะนำให้

1. แยกฟาร์มปศุสัตว์ออกจากที่อยู่ของคน และป้องกันไม่ให้นกป่าหรือนกในธรรมชาติเข้ามาสัมผัสกับสัตว์ปีกที่เลี้ยงไว้ รวมถึงสัตว์ชนิดอื่นๆ
2. รายงานสัตว์ป่วยหรือตายไปยังเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทันที
3. ห้ามนำสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตายมาบริโภคหรือจำหน่าย
4. ล้างมือหลังจากสัมผัสสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ปีกและรับประทานอาหารที่ปรุงสุก โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มาจกสัตว์ปีก
5. ห้ามนำสัตว์ปีกป่วยหรือตายทิ้งลงในแหล่งน้ำสาธารณะ ให้ทำการเผาหรือฝังใต้ระดับพื้นดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และราดทับด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค
6. ไปพบแพทย์หากมีอาการป่วยหลังจากสัมผัสสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ปีก

**ติดต่อสอบถามหรือขอรับบริการตรวจโรคไข้หวัดนก H7N9 ได้ที่ห้องปฏิบัติการในสังกัดกรม  
ปศุสัตว์ทุกแห่งดังนี้**

- สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ โทร 0-25798908 ถึง 14
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนบน (จังหวัดลำปาง) โทร 054-830178-9, 054-830195-6
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคเหนือตอนล่าง (จังหวัดพิษณุโลก) โทร 0-5531-2072
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (จังหวัดขอนแก่น) โทร 0-4326-2050
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (จังหวัดสุรินทร์) โทร 0-4454-6104
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันออก (จังหวัดชลบุรี) โทร 038-742116-19
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคตะวันตก (จังหวัดราชบุรี) โทร 032-228419
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ภาคใต้ (จังหวัดนครศรีธรรมราช) โทร 0-7577-0008-9, 0-7577-0128-130

**เอกสารอ้างอิง**

1. FAO. Strong biosecurity measures required in response to influenza A (H7N9) virus. 2013. [Updated 5 April]; Available from: [http://www.fao.org/avianflu/en/news/news\\_050413.html](http://www.fao.org/avianflu/en/news/news_050413.html)
2. Gao R. Cao B. Hu Y. Feng Z. Wang D. Hu W. *et al.* Human Infection with a Novel Avian-Origin Influenza A (H7N9) Virus. New England Journal of Medicine. 2013 April 11;0(0):1-10.
3. OIE. 16/04/2013 China (People's Rep. of) notifies three low pathogenic avian influenza outbreaks (H7N9). 2013 [Updated 16 April]; Available from: [http://www.oie.int/wahis\\_2/temp/reports/en\\_fup\\_0000013268\\_20130416\\_161148.pdf](http://www.oie.int/wahis_2/temp/reports/en_fup_0000013268_20130416_161148.pdf)